

KULTUR- OG
LIKESTILLINGSDEPARTEMENTET
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Vår ref.: 2023027580-2
(Bes oppgitt ved henvendelse)
Deres ref.: 23/220-45

Dato: 19.12.2023

Innspill til handlingsplan for deltakelse

Det vises til departementets invitasjon 24.10.2023 om å komme med innspill til arbeidet med regjeringens handlingsplan for å begrense de økende forskjellene innen barn og unges deltakelse i kultur-, idretts- og friluftaktiviteter.

Administrasjonen i Kristiansand kommune har avholdt en tverrfaglig workshop med utgangspunkt i de tre spørsmålene som departementet ønsker svar på (jf. temasiden på regjeringen.no). Innledningsvis har vi også en kommentar til delmålene for handlingsplanen.

Følgende er innspillene fra Kristiansand kommune:

Delmål

Departementet har foreslått følgende tre delmål for planen:

- Få mer kunnskap om driverne til sosial ulikhet i deltakelse
- Få ned prisene og kostnadsdrivere på aktiviteter
- Gi god og tilgjengelig informasjon om aktiviteter og tilbud

Vi ønsker å understreke betydningen av det første delmålet, og ser ikke bort fra at resultater av departementets satsing på dette feltet, kan bli ny kunnskap om flere og andre «drivere til ulikhet» enn økonomi og informasjon, som de to andre delmålene begrenser seg til.

Det bør vurderes å ha et fjerde delmål som handler om kvalitative forhold ved aktivitetstilbudene for barn og unge. Blant annet utvikle kompetanse som i enda større grad sikrer tilbydernes evne til å inkludere, mangfold i aktivitetsnivå, brukernes trygghet og tilbudenes tilgjengelighet.

1. Hva er det viktigste Kristiansand kommune kan gjøre?

1.1. Transportbehov kan være en ekskluderende faktor. En viktig oppgave for kommunen er å sørge for at det blir enda bedre geografisk dekning av møteplasser, lokaler og anlegg over hele kommunen, og stille disse enkelt til rådighet for aktører som gir aktivitetstilbud til barn og unge.

1.2. Opprettholde og videreutvikle fritidstilbud i kommunal regi som er livssynsnøytrale og har svært lav terskel for deltakelse. Ha kommunale fritidsklubber i alle bydeler.

- 1.3. Øke den økonomiske støtten fra kommunen til driften av frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner. Samtidig vurdere å stille enda tydeligere krav til mottakerne av økonomisk støtte om at midlene skal benyttes til å redusere prisen på deltakelse for medlemmene eller brukerne. Finne en enkel modell for rapportering som sikrer bedre kontroll med at offentlig støtte faktisk brukes for å oppnå de politiske målsettingene.
- 1.4. Videreføre og styrke ordningen med direkte økonomisk støtte til deltakelse i fritidsaktiviteter for barn og unge fra lavinntektsfamilier – «Fritidsfond». Øke innsatsen for å gjøre ordningen enda bedre kjent blant innbyggerne og så enkel som mulig å bruke.
- 1.5. Videreutvikle kompetansen hos egne ansatte og i frivilligheten knyttet til både ulike barrierer og verktøy for økt inkludering. Skape felles bevissthet/virkelighetsforståelse og større trygghet i voksen-rollen.
- 1.6. Prøve ut modeller for inkludering av fritidsaktiviteter i SFO-tiden på skolene.

2. Hva trenger Kristiansand kommune?

- 2.1. Fritidskasse-midlene fra Bufdir har vært verdifulle bidrag til Kristiansand kommunes ordning med Fritidsfond. Dette er midler som kommunen uavkortet formidler videre til barn i lavinntektsfamilier. Den statlige ordningen bør videreføres.
- 2.2. Til idrettsanlegg har Staten økonomiske støtteordninger som gir insitamenter til nyetableringer, men det er stort behov for lokaler og anlegg til andre aktiviteter som også er attraktive for barn og unge. Dette må kommunen i all hovedsak finansiere på egen hånd, og forutsetter krevende prioriteringer innenfor en stram kommuneøkonomi. Økonomiske insitamenter-ordninger for lokale kulturbygg kunne bidratt til at kommunene i større grad prioriterer viktige anlegg for barne- og ungdomsaktivitet.
- 2.3. Fritidsklubber, ungdomskulturhus og andre åpne møteplasser for ungdom er ikke lovpålagte oppgaver for kommunene, men en svært viktig inkluderingsarena (nest største fritidsaktivitet for ungdom etter idretten), særlig for unge med relativt få sosioøkonomiske ressurser (jf. Stortingsmelding 18 (2020-2021) om barne- og ungdomskultur, side 45). For Kristiansand kommune vil ikke lovfesting av kommunal fritidsklubb være avgjørende, men større og *mer forutsigbare* økonomiske støtteordninger på dette feltet ville bidratt til at kommunen ikke tvinges til å redusere tilbudet i trange økonomiske tider.
- 2.4. I de store byene er det en utfordring å ha fullstendig oversikt over alt som skjer, både i regi av frivillig og offentlig sektor. Kommunen bør ha enda bedre oversikt over hvilke fritidsaktiviteter som finnes i lokalsamfunnet, inklusiv kostnadene ved de ulike aktivitetene, for å kunne informere og veilede foreldre og andre i valg av aktiviteter for barna. Arbeide for at mest mulig informasjon samles ett eller noen få steder, som er lett tilgjengelig og mest mulig brukervennlig med velfungerende søkemotor. Her kan departementet med fordel ta ansvar for utvikling av standardiserte digitale løsninger.

2.5. I det norske samfunnet er kommunene over lang tid blitt tillagt stadig større og større ansvar for flere og flere velferdsoppgaver. Innbyggerne har en økende forventning om at kommunen tar et stadig større ansvar for å løse de fleste problemer. En utgiftsspiral for deltakelse i fritidsaktiviteter er i liten grad forårsaket av kommunen, og det er nødvendigvis ikke en løsning på problemet at det tilføres mer offentlige midler til frivilligheten. Det er et stort behov for å avklare tydeligere hva som er det offentliges oppgave, og hva innbyggerne ikke kan forvente at kommunen tar ansvar for. Departementet kan med denne handlingsplanen adressere behovet for en slik rolle-avklaring, og legitimere at det kan stilles tydeligere krav til mottakere av offentlige midler.

3. Hvem trenger Kristiansand kommune å samarbeide med?

- 3.1. Kommunens samarbeid og dialog med frivilligheten er helt sentral i dette arbeidet. I en folkerik kommune finnes det svært mange organisasjoner, noe som kan by på problemer med å få til et velfungerende samarbeid som involverer hele bredden av tilbud til barn og unge. Den tette og gode dialogen kommunen har med Idrettsrådet (ikke hvert enkelt av de 143 idrettslagene), viser at det også på andre områder bør vurderes å stimulere til en «paraplyorganisering» som kan styrke samarbeid og dialog mellom offentlig og frivillig sektor. Frivilligsentralenes rolle og funksjon må bli enda tydeligere.
- 3.2. Kommunens dialog med Idrettsrådet må videreutvikles og forsterkes, både med hensyn til de formelle strukturene og de konkrete faglige problemstillingene som handler om inkludering og frafall.
- 3.3. Parallelt med å styrke samarbeidet med frivilligheten på kommune-nivå, må det utvikles gode relasjoner mellom aktørene i lokalsamfunnet/bydelen, med et fokus på å utnytte de særegne ressursene som finnes lokalt.
- 3.4. Den største samarbeidsutfordringen vår for å inkludere enda flere barn og unge, er internt i den kommunale organisasjonen. Kommunen treffer barn og unge gjennom mange ulike tjenester (skole, barnehage, helse, NAV, fritid osv.), og det legges ned et godt inkluderingsarbeid på mange ulike områder. Mange enkeltstående tiltak og prosjekter kan vise til gode resultater innenfor et avgrenset fagfelt, målgruppe eller geografisk sted, men det er ikke i tilstrekkelig grad implementert til et helhetlig og sammenhengende arbeid som fanger opp alle behov.
- 3.5. Skolens unike kjennskap til og kontakt med alle barn og unge, samt deres foreldre/foresatte, bør kunne utnyttes enda bedre til å forebygge utenforskap, enten det er kulturelle, økonomiske eller sosiale barrierer.

Med hilsen

Camilla Jarlsby
Direktør kultur og innbyggerdialog

Stein Tore Sorthe
Kommunalsjef kultur og idrett

Dokumentet er godkjent elektronisk og gyldig uten underskrift